

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2013

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

*miejsce
na naklejkę*

**EGZAMIN MATURALNY
Z GEOGRAFII**

POZIOM PODSTAWOWY

14 MAJA 2018

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 17 stron (zadania 1–30) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora prostego.
7. Barwną mapę możesz oderwać, ale po zakończeniu pracy włóż ją do arkusza egzaminacyjnego.
8. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Godzina rozpoczęcia:
14:00**

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

Zadania od 1. do 6. wykonaj na podstawie barwnej mapy przedstawiającej fragment wschodniej części Sudetów.

Zadanie 1. (1 pkt)

Na północny wschód od Łądka-Zdroju przebiega granica państwa.

Podaj nazwę państwa, z którym graniczy obszar Polski przedstawiony na mapie.

.....

Zadanie 2. (2 pkt)

Na fotografii zaznaczono strzałką kamieniołom, z którego pozyskuje się kruszywo bazaltowe.

www.dolny-slask.org.pl

a) Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Współrzędne geograficzne miejsca, w którym znajduje się kamieniołom przedstawiony na fotografii, wynoszą

A. 50°23'25"N, 16°50'49"E

B. 50°21'08"N, 16°51'45"E

C. 50°21'37"N, 16°54'46"E

D. 50°21'32"N, 16°54'05"E

b) Podaj dwie zmiany w środowisku przyrodniczym widoczne na fotografii i spowodowane eksploatacją bazaltu.

1. ....

.....

2. ....

.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Turysta szedł czerwonym szlakiem turystycznym PTTK z kempingu w Łądku-Zdroju (C4) do miejscowości Orłowiec (C1). Po drodze mijają trzy obiekty, których opisy zamieszczono w tabeli w takiej kolejności, w jakiej mijają je turysta.

Uzupełnij tabelę. Wpisz w każdym wierszu nazwę własną mijanego przez turystę obiektu, którego dotyczy opis.

Lp.	Opis obiektu	Nazwa własna obiektu
1.	Obniżenie terenu położone między wzniesieniem Modzel (D3) i Konik (C3).	
2.	Obiekt noclegowy znajdujący się na wysokości 520 m n.p.m.	
3.	Zabytkowy obiekt sakralny znajdujący się w pobliżu przystanku autobusowego.	

Zadanie 4. (1 pkt)

Oblicz odległość w linii prostej w terenie między szczytem Rasztowiec (C2) a szczytem Wójtowa (D2). Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Odległość wynosi ..... km.

Zadanie 5. (1 pkt)

Nierównomierne rozmieszczenie elementów sieci osadniczej na obszarze przedstawionym na mapie wynika m.in. z rzeźby tego terenu.

Sformułuj wniosek dotyczący związku rozmieszczenia sieci osadniczej na obszarze przedstawionym na mapie z rzeźbą tego obszaru.

.....
.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2a)	2b)	3.	4.	5.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 6. (2 pkt)

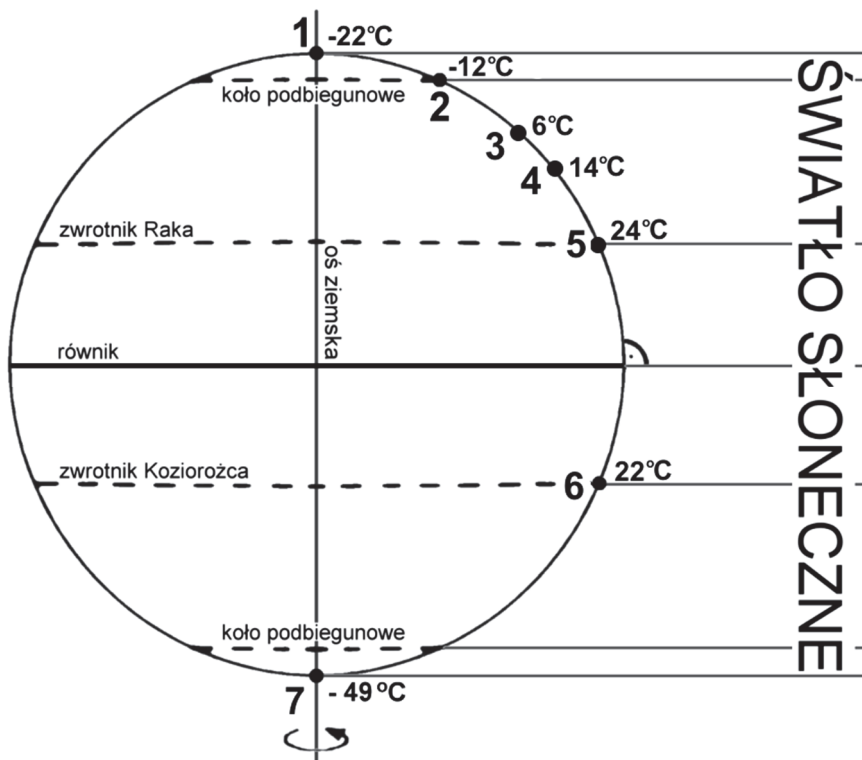
Odszukaj na mapie odcinek pieszego niebieskiego szlaku turystycznego PTTK przedstawionego w polach mapy F4 i G5 oraz odcinek pieszego czerwonego szlaku turystycznego PTTK przedstawionego w polach mapy C4 i B5.

Uzasadnij trzema argumentami, że odcinek szlaku oznaczonego kolorem niebieskim (F4, G5) może być dla pieszego turysty bardziej atrakcyjny od odcinka szlaku oznaczonego kolorem czerwonym (C4, B5).

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

Material źródłowy do zadań 7–8.

Na rysunku przedstawiającym oświetlenie Ziemi w dniu 23 września oznaczono numerami od 1. do 7. wybrane miejsca, dla których podano średnią roczną temperaturę powietrza.

Zadanie 7. (1 pkt)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W dniu 23 września noc polarna rozpoczyna się w miejscu oznaczonym numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 6.
- D. 7.

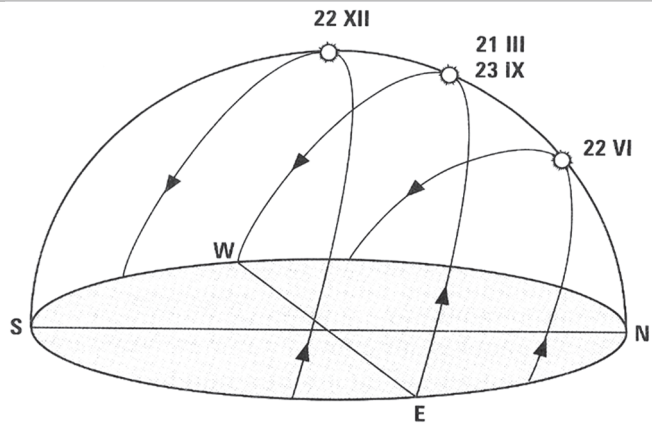
Zadanie 8. (1 pkt)

Sformułuj wniosek dotyczący związku między wysokością Słońca w momencie górowania a średnią roczną temperaturą powietrza w umiarkowanych szerokościach geograficznych półkuli północnej.

.....
.....

Zadanie 9. (2 pkt)

Na rysunku przedstawionoienne drogi widomej wędrówki Słońca nad horyzontem wybranego miejsca na Ziemi.

Podczas ruchu obiegowego oś Ziemi jest nachylona do płaszczyzny ekliptyki.

Na podstawie rysunku wymień trzy astronomiczne konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi i nachylenia jej osi.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Zadanie 10. (2 pkt)

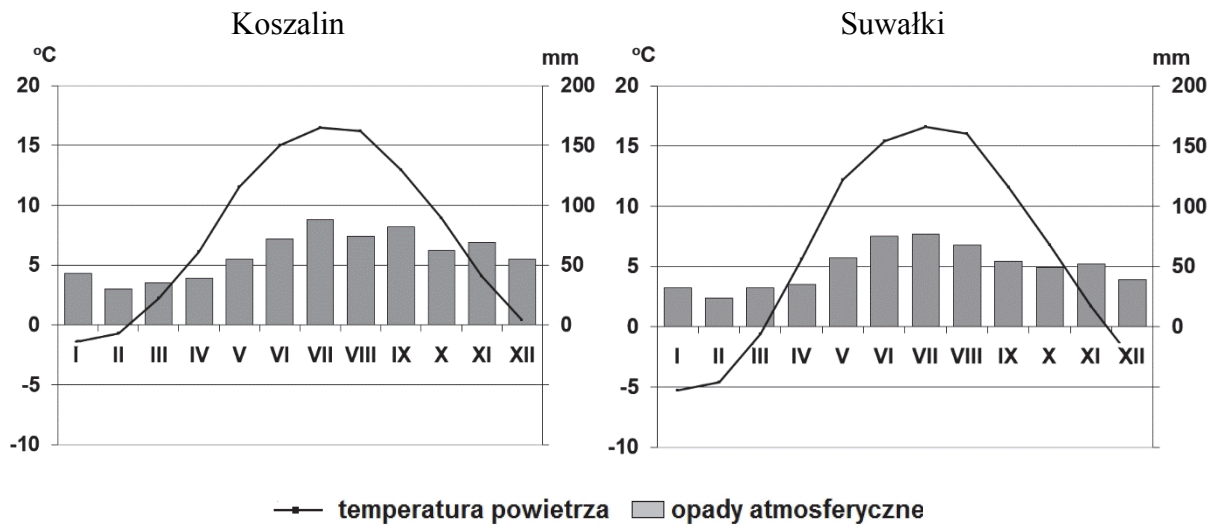
Podaj trzy przykłady zmian elementów pogody występujących podczas przechodzenia chłodnego frontu atmosferycznego.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.	7.	8.	9.	10.
	Maks. liczba pkt	2	1	1	2	2
	Uzyskana liczba pkt					

Materiał źródłowy do zadań 11–12.

Na klimatogramach przedstawiono cechy klimatu Koszalina i Suwałk.

Na podstawie: www.klimadiagramme.de

Zadanie 11. (2 pkt)

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeżeli informacja jest prawdziwa, albo F – jeżeli jest fałszywa.

1.	W Koszalinie i w Suwałkach najwyższe miesięczne sumy opadów atmosferycznych występują w lipcu.	P	F
2.	W obu miejscowościach luty jest najchłodniejszym miesiącem w roku.	P	F
3.	Roczna amplituda temperatury powietrza w Suwałkach wynosi około 12 °C.	P	F
4.	Okres wegetacyjny w Suwałkach jest krótszy niż w Koszalinie.	P	F

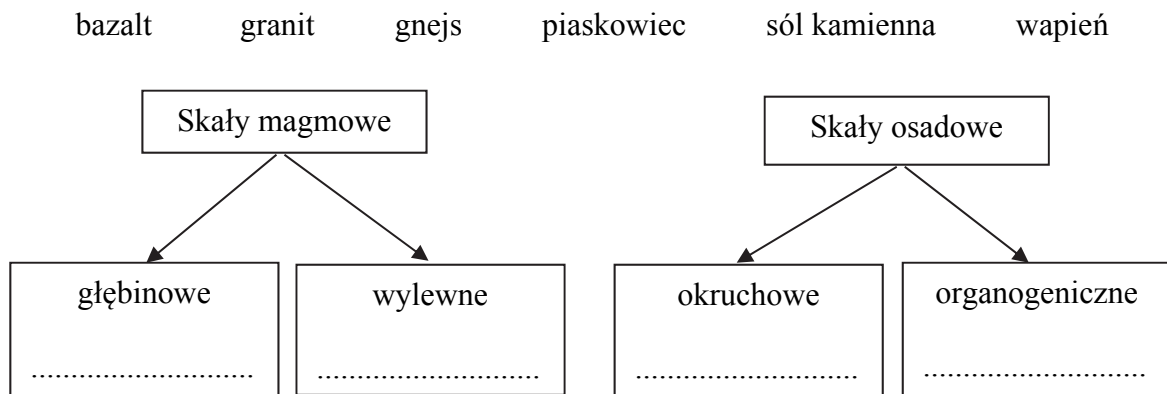
Zadanie 12. (2 pkt)

Na podstawie wykresów uzasadnij dwoma argumentami, że w Suwałkach klimat jest bardziej kontynentalny niż w Koszalinie.

1. ....
.....
.....
2. ....
.....
.....

Zadanie 13. (2 pkt)

Zaklasyfikuj cztery skały wybrane z podanych poniżej. Wpisz ich nazwy w odpowiednie miejsca schematu.

Zadanie 14. (1 pkt)

W tekście opisano wybrane trzęsienie ziemi.

Wstrząsy o sile 6 stopni w skali Richtera wystąpiły w sierpniu 2016 r. w środkowych Włoszech. Hipocentrum trzęsienia ziemi zlokalizowano na niewielkiej głębokości ok. 10 km w odległości ok. 80 km na południowy wschód od miasta Perugia. Wstrząsy odczuwalne były nawet w Rzymie, oddalonym o 150 km od epicentrum. Opisane zjawisko zaliczamy do trzęsień ziemi typu tektonicznego.

Na podstawie: www.wiadomosci.dziennik.pl

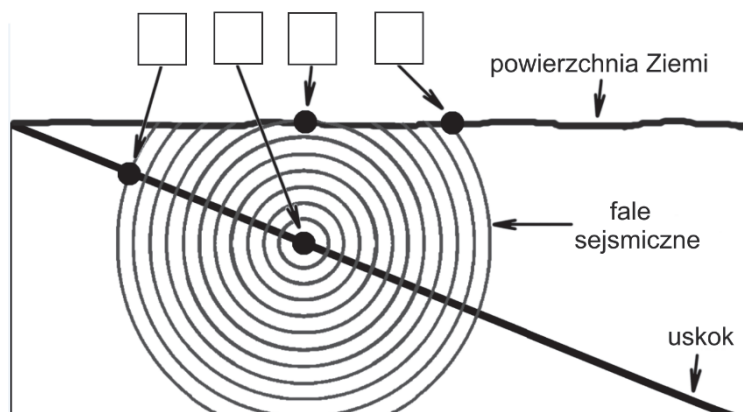
Podaj przyczynę trzęsienia ziemi, które opisano w tekście.

.....

Zadanie 15. (1 pkt)

Na schematycznym przekroju fragmentu skorupy ziemskiej zaznaczono strzałkami wybrane miejsca na powierzchni Ziemi oraz na linii uskoku tektonicznego.

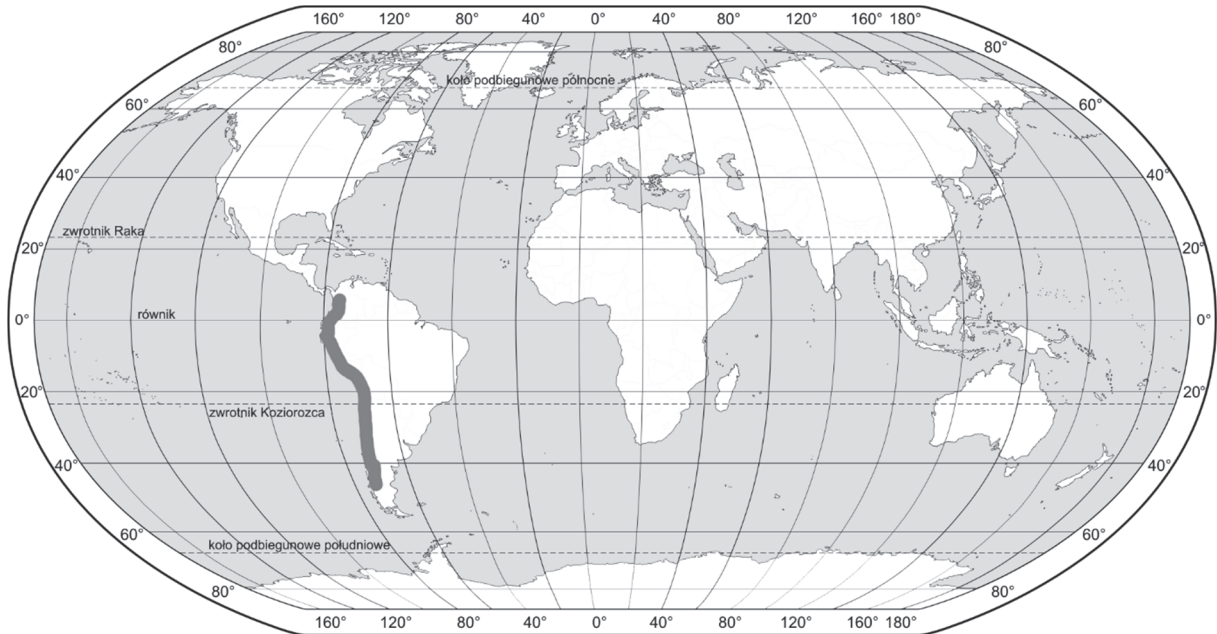
Uzupełnij rysunek. Oznacz epicentrum literą E oraz hipocentrum – literą H. Wpisz litery w odpowiednich miejscach.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	11.	12.	13.	14.	15.
	Maks. liczba pkt	2	2	2	1	1
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 16. (1 pkt)

Na mapie zaznaczono wybrany obszar występowania zjawisk wulkanicznych na świecie.

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Zjawiska wulkaniczne na obszarze zaznaczonym na mapie są skutkiem

- A. odsuwania się płyty oceanicznej i kontynentalnej w strefie ryftu.
- B. nasuwania się cięższej płyty kontynentalnej na lżejszą płytę oceaniczną.
- C. podsuwania się cięższej płyty oceanicznej pod lżejszą płytę kontynentalną.
- D. przesuwania się płyty oceanicznej i kontynentalnej wzdłuż uskoków przesuwczych.

Zadanie 17. (2 pkt)

Podaj po dwa przykłady skutków zjawisk wulkanicznych dla środowiska przyrodniczego oraz dla działalności człowieka.

Skutki dla środowiska przyrodniczego:

1. ....
.....
2. ....
.....

Skutki dla działalności człowieka:

1. ....
.....
2. ....
.....

Zadanie 18. (2 pkt)

Uzupełnij tabelę. Wpisz obok cechy wybrzeża Morza Bałtyckiego nazwę odpowiedniego procesu oraz nazwę czynnika, który kształtuje tę cechę.

Cecha wybrzeża	Proces	Czynnik
występowanie mierzei i kos		
występowanie klifu		
występowanie wydm wzdłuż wybrzeża		

Zadanie 19. (2 pkt)

W tabeli wymieniono po dwa elementy krajobrazu charakterystyczne dla wybranych parków narodowych w Polsce.

Uzupełnij tabelę. Wpisz w każdym wierszu właściwą nazwę parku narodowego, dobraną spośród niżej wymienionych.

Gór Stołowych   Karkonoski   Ojcowski   Słowiński   Woliński

Charakterystyczne elementy krajobrazu	Nazwa parku narodowego
– ostańce krasowe – lasy bukowe	
– ruchome wydmy – mierzeja	
– kotły lodowcowe – kosodrzewina	
– wybrzeże klifowe – wzgórza morenowe	

Zadanie 20. (1 pkt)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

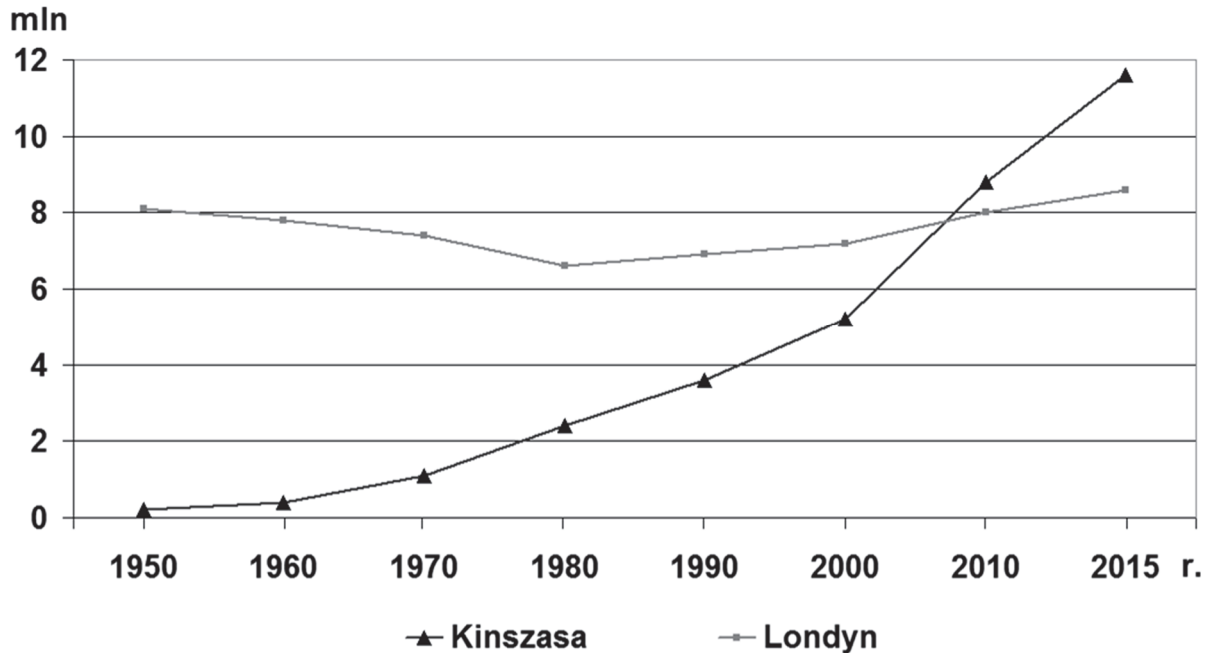
Państwa Kazachstan i Słowenia powstały w wyniku procesu

- A. kolonizacji.
- B. dekolonizacji.
- C. integracji.
- D. dezintegracji.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	16.	17.	18.	19.	20.
	Maks. liczba pkt	1	2	2	2	1
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 21. (2 pkt)

Kinszasa jest stolicą Demokratycznej Republiki Konga i leży nad rzeką Kongo. Na wykresie przedstawiono zmiany liczby ludności zespołów miejskich Kinszasy i Londynu w latach 1950–2015.

Na podstawie: *Roczniki Statystyczne; Świat w liczbach; www.en.wikipedia.org*

a) Podaj jedno podobieństwo i jedną różnicę zachodzące między zmianami liczby ludności zespołów miejskich Kinszasy i Londynu w latach 1980–2015.

Podobieństwo:

.....
.....

Różnica:

.....
.....

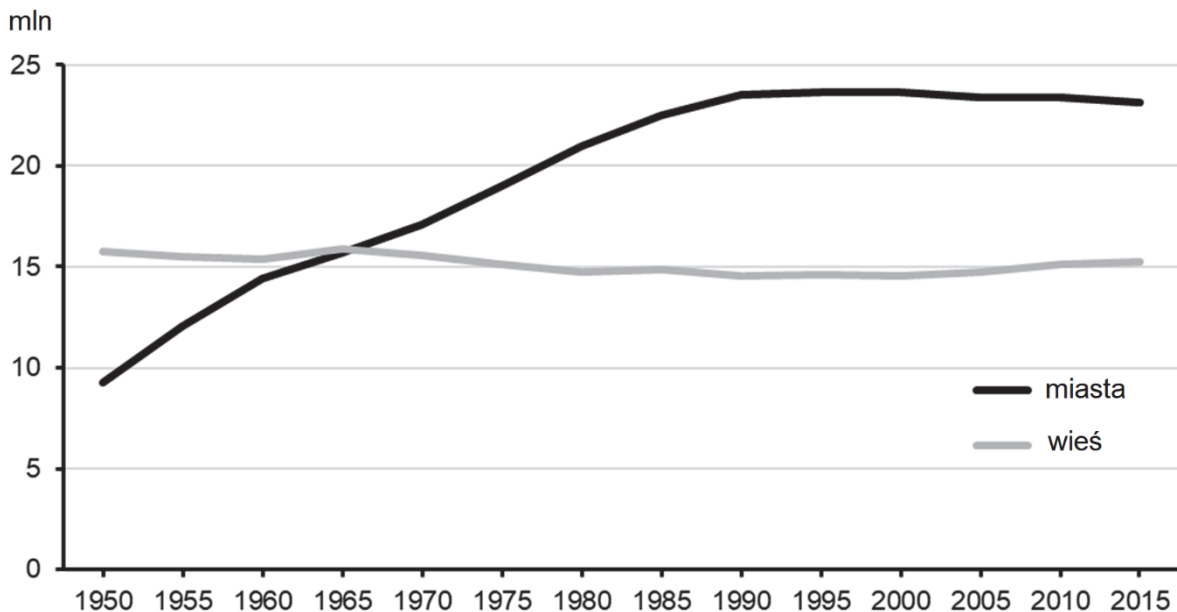
b) Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Współrzędne geograficzne Kinszasy wynoszą

- A. 34°S, 1°E
- B. 4°S, 15°E
- C. 25°N, 3°W
- D. 16°N, 16°W

Zadanie 22. (3 pkt)

Na wykresie przedstawiono liczbę ludności w miastach i na wsi w Polsce w latach 1950–2015.

Na podstawie: *Rocznik Demograficzny 2017*, Warszawa 2017.

a) Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Współczynnik urbanizacji wynosił poniżej 50%

- A. w 1960 roku.
- B. w 1970 roku.
- C. w 1980 roku.
- D. w 1990 roku.

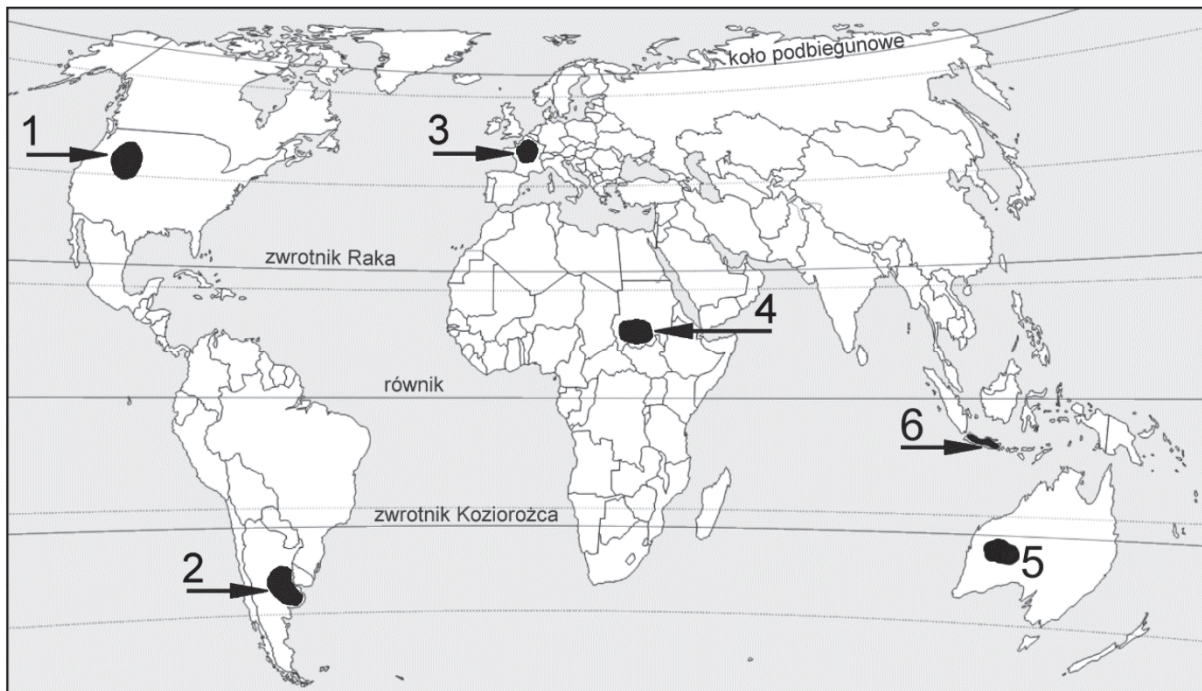
b) Podaj trzy społeczno-gospodarcze przyczyny tendencji zmiany liczby ludności miejskiej w Polsce po 2000 roku.

1. ....
2. ....
3. ....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	21a)	21b)	22a)	22b)
	Maks. liczba pkt	1	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt				

Materiał źródłowy do zadań 23–24.

Na mapie oznaczono numerami od 1 do 6 obszary o odmiennych typach gospodarki rolnej, położone w różnych państwach.

Na podstawie: www.d-maps.com

Zadanie 23. (1 pkt)

W tabeli wymieniono typy rolnictwa dominujące na dwóch obszarach spośród zaznaczonych na mapie.

Uzupełnij tabelę. Wpisz w każdym wierszu numer, którym oznaczono na mapie obszar występowania podanego typu rolnictwa.

Typ rolnictwa	Obszar występowania (numer na mapie)
intensywne kapitałochłonne, towarowe	
intensywne pracochłonne, samozaopatrzeniowe	

Zadanie 24. (2 pkt)

Podaj dwie różnice dotyczące warunków przyrodniczych dla rozwoju rolnictwa i zachodzące między obszarami oznaczonymi na mapie numerami 2 i 6.

1. ....
.....
.....
2. ....
.....
.....

Zadanie 25. (2 pkt)

Na fotografii przedstawiono jedną z form akwakultury.

www.bq-magazine.com

Przedstaw trzy korzyści dla środowiska geograficznego wynikające ze stosowania akwakultury.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Zadanie 26. (2 pkt)

Uzupełnij tabelę. Wpisz obok surowca mineralnego nazwy dwóch państw, które są jego ważnymi producentami.

Arabia Saudyjska   Australia   Białoruś   Chile   Iran

Surowiec mineralny	Państwo
ropa naftowa	1. .... 2. ....
rudy metali	1. .... 2. ....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	23.	24.	25.	26.
	Maks. liczba pkt	1	2	2	2
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 27. (2 pkt)

W tekście opisano zjawisko zanieczyszczenia powietrza, z którym borykają się mieszkańcy Chin, oraz działania podjęte w celu likwidacji tego problemu.

Pomiary zanieczyszczenia powietrza dokonane w Harbinie – 11-milionowym mieście Chin – wykazały, że stężenie szkodliwych drobnych cząstek w powietrzu 24-krotnie przekraczało poziom określany przez Światową Organizację Zdrowia jako bezpieczny dla zdrowia. Władze Harbinu poinformowały, że zamknięto szkoły, z ruchu wyłączono kilka autostrad, zawieszono loty z pobliskiego międzynarodowego portu lotniczego.

Władze Chin ogłosiły plan walki z zanieczyszczeniem powietrza w Pekinie i innych metropoliach kraju. Zakłada on zmniejszenie zużycia węgla, większe wydobycie gazu, wzrost produkcji energii atomowej oraz zakaz budowania nowych elektrowni węglowych na terenach otaczających największe miasta.

Na podstawie: www.infoswiat.com

a) Na podstawie tekstu lub własnej wiedzy wymień dwa problemy, z którymi borykają się mieszkańcy miast w Chinach wskutek zanieczyszczenia powietrza.

1. ....
.....
2. ....
.....

b) Zaproponuj przykład działania – inny niż przedstawiono w tekście – którego celem jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

- .....
.....

Zadanie 28. (2 pkt)

W tabeli przedstawiono informacje o przewozach ładunków w mln ton różnymi rodzajami transportu w Polsce w latach 2005 i 2014.

Rodzaj transportu	2005 r.	2014 r.
kolejowy	269,6	224,3
samochodowy	1079,8	1505,7
rurociągowy	54,3	54,9
morski	9,4	7,0
śródlądowy wodny	9,6	7,6
lotniczy	0,03	0,04

Na podstawie: *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2015*, Warszawa 2016.

Podaj, w których dwóch rodzajach transportu odnotowano największy procentowy wzrost przewozów ładunków w 2014 r. w stosunku do roku 2005. Wymień po jednej zalecie przewozu towarów każdym z tych dwóch rodzajów transportu.

Rodzaj transportu: .....

Zaleta:

.....

.....

Rodzaj transportu: .....

Zaleta:

.....

.....

Zadanie 29. (2 pkt)

W tabeli podano opisy wybranych organizacji (ugrupowań integracyjnych) na świecie.

Uzupełnij tabelę. Wpisz w każdym wierszu poprawną nazwę skrótową organizacji (ugrupowania integracyjnego) oraz nazwę jednego z państw zrzeszonych. Nazwy organizacji (ugrupowań integracyjnych) i państw wybierz spośród podanych poniżej.

Organizacja (ugrupowanie integracyjne): NAFTA, NATO, OPEC, UE, WNP.

Państwo: Japonia, Katar, Polska, Rosja, Szwajcaria.

Opis organizacji (ugrupowania integracyjnego)	Nazwa organizacji (ugrupowania integracyjnego)	Nazwa jednego z państw zrzeszonych w organizacji (ugrupowaniu integracyjnym)
Organizacja zrzesza kraje eksportujące ropę naftową. Została utworzona w celu kontrolowania poziomu wydobycia oraz cen tego surowca.		
Regionalne ugrupowanie integracyjne zrzesza większość krajów powstałych po rozpadzie Związku Radzieckiego. Główne cele działalności to wspólna polityka zagraniczna oraz wspólna przestrzeń gospodarcza.		
Do organizacji należą kraje z różnych kontynentów. Jej podstawowe zadanie to zapobieganie rozprzestrzenianiu konfliktów zbrojnych oraz wzajemna pomoc militarna w razie ataku zbrojnego z zewnątrz.		

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	27a)	27b)	28.	29.
	Maks. liczba pkt	1	1	2	2
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 30. (2 pkt)

Na fotografiach przedstawiono wybrane obiekty turystyczne znajdujące się w Krakowie, Łodzi, Zabrzu i Zamościu.

A

B

C

D

Na podstawie: www.pl.wikipedia.org, www.fpiec.pl

Uzupełnij tabelę. Wpisz litery, którymi oznaczono obiekty znajdujące się w miastach podanych w tabeli.

Miasto	Obiekt (wpisz literę)
Kraków	
Zabrze	
Zamość	

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	30.
	Maks. liczba pkt	2
	Uzyskana liczba pkt	

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)